

מוסדי דעת ונתיבי תורה מהיכל רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א

• ישיבת פוניבז' •

חג הסוכות תשפ"ז

• בס"ד • שנה ד' • גיליון קס"ב •

"חג הסוכות הזה זמן שמחתנו"

הזה, בשאיפות הללו - אנחנו מנצחים אותו, יש לנו תורה ומצוות, וגם אם הוא מצליח הרבה פעמים להכשיל אותנו, בחלק הזה אנחנו מנצחים אותו, אנחנו ממשיכים לשרוד עם התורה והמצוות.

לבחור על מה המלחמה עם היצר

והמלחמה של כל אחד היא מלחמה תמידית, שמעתי פעם דרשה מהגר"י גלינסקי זצ"ל, הוא סיפר שלפני מלחמת העולם השנייה, כשהיטלר ימ"ש עלה לשלטון, הוא ביקש מפולין שיתנו לו איזה עיר קטנה הסמוכה לגרמניה, מתגוררים שם הרבה גרמנים, והוא רוצה לשלוט על העיר הזאת. ראש ממשלת פולין נשא נאום לאומה, ואמר שם שהמטרה האמיתית של היטלר היא לכבוש את ורשא - עיר הבירה של פולין, ועל זה בוודאי שצריך להילחם, אסור לוותר לו, ולכן מתחילים את המלחמה כבר עכשיו, המלחמה הרי תגיע, השאלה היא על מה להילחם, אז כדאי שנלחם בו כבר עכשיו. והסביר הגר"י גלינסקי זצ"ל שהיצר הרע לא מחפש את העבירות הפשוטות, הוא רוצה שהאדם יאכל ביום כיפור, ועל זה בוודאי שלא יוותרו לו, לכן את המלחמה איתנו הוא מתחיל במים אחרונים.

כל אחד בוחר לעצמו איפה הוא נלחם ביצר הרע, כל אחד בניסיונות שלו, יש מי שנלחם על מים אחרונים, יש מי שנלחם על תפילה בכוונה, כל אחד בוחר איפה הוא נלחם, ובמלחמה הזאת אנחנו יכולים לנצח ומנצחים, ועם ההישגים הללו אנחנו מגיעים לחג הסוכות, עם הניצחון הזה, ועם זה אנחנו שמחים.

עצה להתגבר על פיתויי היצר הרע

ואיתא בסוכה (נב). "לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכין, והללו בוכין. צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה", היצר הרע הוא הר גבוה, הוא מציע את הכל, כל הון דעלמא, יש לו הרבה מאוד פיתויים, אבל הדרך לכבוש אותו היא לקחת כל פיתוי לכשעצמו ולהתגבר עליו, שהרי כל פיתוי לעצמו הוא כלום, הוא שום דבר, לא להסתכל על כל מה שהוא מציע יחד, אלא כל דבר לעצמו.

כולם כאן ב"ה אברכים שמחפשים ועוסקים ברצון ובשאיפה לגדול, ושכל אחד ישאל את עצמו, האם בשנה האחרונה, הוא גדל עוד או לא, מה נוסף לו, מה הוא השיג עוד, ומי שבאמת זכה להשיג ולהתקדם, הוא ניצח את היצר הרע ועם ההישג הזה הוא שמח בסוכות.

בסוכות שמחים עם ההתקדמות ברוחניות

בחג הסוכות אנחנו שמחים עם ההישגים הללו, כמה התקדמנו ברוחניות, ופשיטא שאם כל אחד מכאן יעשה חשבון הוא יראה שהיו לו הישגים, יש לו במה לשמוח, והשמחה הזאת נותנת את הכוח להמשיך הלאה בעבודת ד'.

יש מהלך קבוע בכל שנה, אלול, ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום כיפור, עד שמחת תורה, כל אחד צריך לבדוק את עצמו, מה הוא הצליח להשיג בימים הללו, עם מה הוא יוצא לשנה הבאה, איזה הישגים הוא השיג. בחג הסוכות אנחנו שמחים עם זה, "ושמחת בחגך", ואנחנו שמחים עם מה שהצלחנו להתקדם השנה, כל התקדמות שהיא.

להרגיש את הרווח בכל מצווה

אנחנו חיים את החיים הפשוטים שלנו, יום יום, לא תמיד שמחים לעשירות שיש לנו, כל מצווה שווה כל הון דעלמא, אנחנו צריכים לתת ערך למצוות, אין באמת מצוות קשות, הרי בשביל מלגה אדם מוכן לעשות הכל.

המשך בעמוד ג'

"בסוכות תשבו"

בענייני העולם הזה, אדם חי משני דברים, ממה שאוכל ומהיכן שמתגורר, והדברים הללו מכתבים את חייו של כל אחד, וכשאדם עובר דירה - החיים שלו משתנים.

התורה מצווה אותנו בחג הסוכות לצאת מהבית לסוכה, "בסוכות תשבו שבעת ימים", החיים משתנים. והרי בסוכה, למרות שהיא קטנה, הרבה אנשים נכנסים בתוכה, יכולים לישון שמונה אנשים בסוכה קטנה אחת, דבר שכמעט ולא קיים במהלך השנה, לא רואים בבית רגיל שמונה אנשים שחיים יחד באותו חדר, אוכלים וישנים שם.

ובעצם, אותם דברים שמשפיעים על האדם כל השנה לפי המקום שבו הוא גר, בסוכות זה כלל לא אמור להשפיע, בסוכות חיים ונמצאים במקום אחר, בדרגה אחרת, וכל אחד צריך להתנהג לפי מה שהוא באמת בלי קשר למקום שבו הוא גר כל השנה. והיות שהאדם חי בכל השנה בבית, ובסוכות גרים בסוכה, ממילא כל ההנהגה צריכה להיות אחרת, השינה, הקימה, האכילה, חיים את החיים כמו שהם לאמיתם, בלי קשר למקום שבו מתגוררים, לחיות את האמת.

אדם שיש לו דירה גדולה, בכל השנה הוא מרגיש שהיה והוא גר בדירה גדולה הוא שווה, אבל בסוכות, שהוא גר בסוכה קטנה, אין לו את הסיבה לחשוב שהוא שווה יותר מאנשים אחרים. כשהתורה אומרת לנו לצאת מהבית לסוכה, התורה רוצה שנחשוב מה האמת, בלי קשר לדירה שבה אנחנו מתגוררים, להבין מה אנחנו באמת, ומה היא האמת, ולהתנהג לפי זה.

לשמוח בזה שאנחנו יהודים

סוכות הוא זמן שמחתנו, והשמחה שהתורה רוצה שנשמח לא קשורה למצב הגשמי של החיים שלנו, אם אנחנו בריאים או חולים, אם יש לנו ילדים בשידוכים וכדו', התורה רוצה שנשמח. ונשמח בכל מצב שבו אנחנו נמצאים מבחינה גשמית, עצם מה שאנחנו יהודים זה שמחה, ועם הדבר הזה אנחנו צריכים לשמוח בכל מצב שהוא.

הרמב"ם בהל' לולב (פ"ח) מאריך לבאר את השמחה הגדולה שהיה בבית המקדש בשמחת בית השואבה, ומסיים בדבריו (הלכה ט"ו) "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שצוה בהן עבודה גדולה היא וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ד' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב". ומבואר במגיד משנה "וכשהוא עושה מה שנברא בשבילו ישמח ויגיל, לפי ששמחת שאר דברים תלויים בדברים בטלים שאין קיימים, אבל השמחה בעשיית המצוה ובלמידת התורה והחכמה היא השמחה האמיתית", כל השמחות הגשמיות אלו שמחות בדברים בטלים והולכים, הדבר הנצחי היחיד הוא האמת - לימוד התורה, קיום המצוות, אהבת הקל.

כל אחד חי עם הישגים, כל אחד רוצה להשיג דברים, יש מי שרוצה להיות עשיר, יש מי שרוצה שיהיה לו כבוד. השמחה שלנו כיהודים צריכה להיות עם ההישגים של התורה והמצוות.

ארבעת המינים כנגד היצר הרע

יש מלחמה קבועה בין היצר טוב ליצר הרע, בין השטן לעם ישראל, כל אחד נאבק על חייו, ומבואר בחז"ל שבסוכות כשאנחנו נוטלים את ארבעת המינים שנקראים "מאני קרבא" - אנו יוצאים עם החרב, להראות שאנחנו ניצחנו במלחמה עם היצר הרע. וכך איתא במדרש (ויקרא רבא פ"ל) "במה שישיראל יוצאין... ולולביהן ואתרוגיהן בידן אנו יודעין דישראל אינון נצוחין".

ולמרות שהרבה פעמים נראה לנו שהיצר הרע מנצח אותנו, צריך לדעת שהמטרה של היצר הרע הוא להשמיד את האדם לגמרי, שלא יהיה לו - לא עולם הבא ולא עולם הזה, להשאיר אותו בלי כלום, ובחלק

שיעור רבינו מרן שליט"א – דין חינוך הטנים למאות

מעשי' ע"פ חכמים ל"ש לומר דעשתה סוכה שלא כדין הואיל ובניה חייבים במצות מדרבנן, ול"ש לומר דהואיל ואיהי לא מיחייבא ולא חינוכם אלא למצוה בעלמא לא ה' הסוכה כשירה, דהא אינהו מיחייבי במצוות.

עכ"פ מבואר מסוגי' הש"ס דלחינוך בעינן סוכה כשירה כדין, וביותר לשי' התוס' דהקטנים חייבים מדרבנן במצוות, וא"כ צ"ב במ"ש עינוי לשעות ביוהכ"פ מדין חינוך, והא לא מיקיימא בזה מצות עינוי.

והנה בנזיר (דף כח:) "האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת את בנה בנזיר, ובגמ' שם, איש אין אבל אשה לא, מאי טעמא ר' יוחנן אמר הלכה היא בנזיר, ורבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש כדי לחנכו במצות, אי הכי אפי' אשה נמי, קסבר איש חייב לחנכו במצות ואין האשה חייבת לחנך את בנה, בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אמטו להכי בנו אין בתו לא אלא לריש לקיש אפילו בתו, קסבר בנו חייב לחנכו בתו אינו חייב לחנכה". ובפשטות היה מקום לפרש דכמו דלר' יוחנן הלמ"מ היא בנזיר כך לר"ל יש מצות חינוך לחנכו לנזירות, ויכול להדירו בנזיר, אמנם הרא"ש כתב כדי לחנכו במצות פי' דנזירות סייג לפרישות ובגמ' מוכח כדבריו דאמר דלר"ל זה דוקא נזירות, ולר"ל זה גם בכל נדרים וע"כ דמה"ט הוא דזה סייג לפרישות, פי' לא חינוך לשמור מצות נזיר אלא חינוך להיות פרוש, וזה ע"י מעשה נזירות דהנה אין חיוב על האב מדין חינוך להזיר את בנו, דהא אין דין חיוב להיות נזיר, אלא דמעלה היא משום דנזירות סייג לפרישות. ומבואר דיש בזה דין חינוך גם בדבר שאין בו מעשה מצוה, והיינו דמלבד דין חיוב במצוות בפרטות מדין חינוך, דין הוא על האב לחנך את בנו בכללות למצוות.

ונראה לומר דבדין חינוך נאמרו ב' הלכות, חדא, דין חיוב הקטן במצוות וכן"ל בשי' התוס', וגם לשי' רש"י דהחיוב על האב הוי גדר "מעשה מצוה" במעשה הקטן, ודין זה הוא המבואר בסוכה מ"ב קטן היודע לנענע חייב כלולב, להתעטף חייב בציצית, דמדין חינוך יש לו מעשה מצוה, אמנם יש עוד דין חינוך, והוא חיוב על האב לחנך את בנו ולהרגילו במצוות וללמדו להיות פרוש וזהיר במצוות ובכל עניני עבודת ד', ודין זה יסודו מהסוגיא בנזיר דאם האב רואה צורך להפרישו מדירו בנזיר או בשאר נדרים, וכל שמוסיף האב בחינוך בנו ומרגילו בקיום מצוות הר"ז בכלל חינוך.

וברמב"ם (פי"ז ממאכ"א הכ"ח) "קטן שאכל אחד ממאכלות אסורות או שעשה מלאכה בשבת אין ב"ד מצווים להפרישו לפי שאינו בן דעת וכו' אע"פ שאין ב"ד מצווים להפריש את הקטן מצוה על אביו לגעור בו ולהפרישו כדי לחנכו בקדושה ופרישה", ולפמ"ש נראה דזה מדין השני של החינוך ואין בזה גדר "מעשה עבירה" של הקטן שיהא חיוב על האב כמו "במעשה מצוה" אלא הוא חינוך לקדושה ופרישה וכהסוגיא דנזיר.

ומעתה יש לומר דאף דבמצוות יש חיוב חינוך רק משהגיע לחינוך ויודע לעשות המצוה כדינה כדאיתא בסוכה מ"ב "קטן היודע לנענע חייב כלולב, היודע להתעטף חייב בציצית", וכיו"ב, זה רק לחיובו ב"מעשה המצוה" לזה בעי יודע לקיים המצוה כצורתה, אבל גם בלא הגיע לדעת של קיום המצוה ישנו להדין חינוך השני להרגילו ולקרבו למצוות וליראת ד', ובזה יתכן דאף דלא מקיים המצוה כראוי, אם זה מרגילו למצוות לכשיגדל, שוב נכלל זה במצות חינוך, וכמו שמדירו בנזיר דזה סייג לפרישות, ולפי"ז קטן שאינו יודע להתעטף, מ"מ יש ענין להלבישו ציצית, וכן שאינו יודע לנענע יש ענין לתת בידו לולב, ובא"י ס' י"ז כתב באל"י רבה בשם ספרי יראה להלביש לקטן טלית קטן כשיודע לדבר ולפחות שיהי' בן ג' שנים, וכן להרגיל באותיות התורה דמכל זה יזכה בקטנותו לנשמה רמה, והן הדברים שנתבארו דגם לפני גיל חינוך יש דין חינוך.

ומעתה יש ליישב מה שהקשינו אהא דמענים את הקטנים ביוה"כ שעה או שתיים, וק' הרי עדיין לא הגיעו לחינוך של מצוות, אמנם לפמ"ש י"ל דאה"נ אין חיוב חינוך של "מעשה המצוה" של עינוי דמזה הוא פטור

סוכה כח. "נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה, קטן שאין צריך לאמו חייב בסוכה", ובגמ' (שם בע"ב) "הכי דמי קטן שאינו צריך לאמו רבי שמעון בן לקיש אומר כל שנעור משנתו ואינו קורא אמא אמא". ומבואר דקטן שלא הגיע לחינוך סוכה פטור לגמרי, בין ביום ובין בלילה, ולא מצינו קיום לחצאין, אלא הפטור הוא פטור לגמרי. וצ"ב דנהי דהוא כרוך אחר אמו, מ"ט לא יהא חייב מדין חינוך במצות סוכה עכ"פ ביום, או בזמנים שאינו צריך לאמו, וע"כ דהואיל ואינו יכול לקיים מצות סוכה כדינה שאמרה תורה, שהוא לעשות הסוכה קבע ביום ובלילה אינו בכלל הגיע לחינוך.

והנה לגבי חיוב קטן בתענית ביום הכיפורים מצינו בגמ' (יומא פב.) "התינוקות אין מענין אותן ביוה"כ אבל מחנכין אותן לפני שנה ולפני שנתיים בשביל שיהיו רגילין במצות", ובגמ' שם: "א"ר הונא בן ח' וכן ט' מחנכין אותך לשעות, בן וכן י"א משלימין מדרבנן וכו'", ע"ש. ויל"ע בהא דאמר' דמחנכין את התינוקות ביוה"כ לשעות, דממנ"פ אי חשיבי כבני חינוך למצות עינוי א"כ בדין הוא שיתענו כל היום כדין, דהא דין חינוך הוא בקיום המצוה בשלמות, ואם אינו יכול להתענות הרי עדיין לא הגיע לחינוך, ומה ענין עינוי לשעות.

עוד יש להקשות, דאחר שראינו דלגבי סוכה אין חיוב חינוך לחצאין, מאי שנא יוה"כ דמחויב להתענות במקצת, ועוד קשה איזה ענין יש לעשות המצוה לחצאין.

והנה בסוכה (ב:) "אמר רבי יהודה מעשה בהילני המלכה בלוד שהיתה סוכתה גבוהה מעשרים אמה והיו זקנים נכנסין ויוצאין לשם ולא אמרו לה דבר, אמרו לו משם ראיא אשה היתה ופטורה מן הסוכה, אמר להן והלא שבעה בנים היו לה, ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים, למה לי למיתני ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים, הכי קאמר להו כי תאמרו בנים קטנים הוו וקטנים פטורים מן הסוכה, כיון דשבעה הוו אי אפשר דלא הוה בהו חד שאינו צריך לאמו, וכי תימרו קטן שאינו צריך לאמו מדרבנן הוא דמיחייב ואיהי בדרבנן לא משגחה, ת"ש ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא ע"פ חכמים", ע"כ. וכ' שם הגרעק"א ז"ל בגהש"ס, "עיין יומא דף פ"ב ע"א בתוס' ישנים ד"ה בן שמנה ובמ"ש שם היתה מחנכתה למצוה בעלמא, וק"ל ואיך אמרי' בסוגי' וכ"ת קטן שא"צ לאמו מדרבנן הוא דמיחייב ואיהי בדרבנן לא משגחה ת"ש ועוד כו' הא אפי' מדרבנן לא מיחייבא איהי לחנך אותם וצ"ע ג", עכ"ד. ודי התו"י הם אהא דאמר' התם דמחנכין התינוקות במצות עינוי, וז"ל: "ור' אומר דחינוך לא שייך אלא באב אבל באדם אחר לא שייך ביה חינוך הלכך אין נזהרין להפרישו, ומעשה דהילני המלכה שישבה היא ושבעה בניה בסוכה שמא הוה להם אב וחנכה בכך, ואפילו לא היה להם אב היתה מחנכם למצוה בעלמא", עכ"ל. וע"ז הק' הגרעק"א מה הגמ' מוכיחה מהילני המלכה הרי עשתה רק למצוה בעלמא.

והנה נחלקו הראשונים בגדר דין חינוך, האם הקטן עצמו מחוייב מדרבנן במצות כדי להתחנך, או דאף מדרבנן אינו מחוייב במצות אלא דהוא דין על האב לחנכו במצות, דשי' רש"י בברכות (מח. ד"ה עד שיאכל) דהקטן עצמו לא מיחייב אלא דעל אביו רמי לחנוכה ע"ש, ושיטת התוס' דהקטן עצמו מחוייב משהגיע לחינוך, ע"ש (בד"ה עד שיאכל) שכתבו בתו"ד, "ועוד דוחק לומר בקטן שהגיע לחינוך קרי אינו מחוייב דרבנן דאם אינו מחוייב אפילו מדרבנן אם כן אינו פוטר את אביו" וכו'. וכן מבואר בדבריהם במגילה (יט: ד"ה ורבי יהודה, וע"ש עוד בד' כד. ד"ה מי שלא ראה), דהקטן מחוייב במצות מדרבנן. והר"ן במגילה (ו: מדפי הרי"ף ד"ה מתני' הכל כשרין לקרות המגילה) כ' דשי' הרמב"ן כרש"י דאין הקטן מחוייב במצות כל עיקר ועש"ה, עכ"פ שי' התוס' דקטן מחוייב במצות מדרבנן.

ולפי"ז נראה דיש ליישב קושית הגרעק"א, דנהי דאין האם מצווה בדין חינוך ולא חינוכם אלא למצוה בעלמא וכמ"ש בתו"י, עכ"פ הקטנים עצמן מיחייבי מדרבנן במצוות, וע"כ דהסוכה היתה כשרה כדין, ומאי דמית' בגמ' היינו מכח חיוב הבנים גופייהו במצוות, והואיל ועשתה כל

אביו מחוייב ליקח לו ציצית, וצ"ע דהא גם גדול אינו חייב בזה אלא באם יש לו ד' כנפות חייבים להטיל ציצית. וכבר דנו בזה הפוסקים יעו"י"ש בב"ח.

ולפי"ד יתכן לומר דהדין ליקח ציצית אינו ממצות חינוך הפרטית של ציצית, דהרי אין בזה חיוב גם בגדול, אלא יסוד הדין הוא להרגילו במצוות ולכן קונה לו טלית של ד' כנפות כדי שיהי' לו האפשרות, ועי"ז מרגילו במצוות, ויתכן דמכח דין זה יש עניין בזה גם לפני שיוודע להתעטף, דהרגל שייך גם קודם ובזה אין שיעור של יודע להתעטף אלא הוא דין כללי לחנך את הבן לקיום המצוות ולעבודת ד'. נאולי גם כיון דבגדול בעידן ריתחא ענשינן עלה דפוטרינן עצמן ממצוות, ע"ז גופא ג"כ יש חיוב חינוך על האב להרגילו לעבודת ד' ולחפש אחר המצוות].

והרמב"ם בהל' שביתת עשור (פ"ב ה"י) כתב וז"ל: "קטן בן תשע שנים ובן עשר מחנכין אותו לשעות, כיצד היה רגיל לאכול בשתי שעות ביום, מאכילין אותו בשלוש, היה רגיל בשלוש מאכילין אותו בארבע, לפי כח הבן מוסיפין לענותו בשעות, בן אחת עשרה שנה בין זכר בין נקבה מתענה ומשלים מדברי סופרים, כדי לחנכו למצוות".

ורייק רבינו מנוח מלשונו דבמתענה ומשלים כתב דזה מדברי סופרים והשוה בן ובת, ואילו במתענה לשעות לא הזכיר דין הבת וגם לא כתב שזה חיוב מדברי סופרים, והוכיח מזה דיש ב' עניני חינוך, וז"ל: "וחינוך בשעות אינו חובה מדרבנן אלא חובה המוטלת על כל אדם מעצמו ללמד ולהרגיל בניו ללכת בדרכי יושר כדכתיב חנוך לנער עפ"י דרכו, וכדי להכניסם תחת כנפי השכינה וכו', וחינוך שני דהיינו כשהם בני י"א שנה שחייבים להשלים מדרבנן שוין בו תינוק ותינוקת... הם מדברי סופרים... שאין מדרבנן חיוב חנוך בלא השלמה כלומר שיעשה המצוה כתקנה וכמשפטה בשלמות", עכ"ד. והן והן הדברים שביארנו.

"חג הסוכות הזה זמן שמחתנו" – המשך מעמוד א'

ביום כיפור אמרנו יותר מארבעים "על חטא", ואני מציע כדי שיהיה לנו עוד הישגים ויצא מזה משהו שילווה אותנו כל השנה - ניקח את המחזור של יום כיפור, כל יום שורה אחת, אמרנו "על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון", ניקח בזה נקודה אחת, אפשר כדוגמא את הנושא של "אונס ליום אחרון", ולהתחזק בזה באותו היום.

למחרת "באימוץ הלב". אח"כ "בבלי דעת", כל יום משהו אחר, נתקדם עם זה בחיים, וכך לא רק ביום כיפור נתוודה, ונחזור בתשובה על כל הדברים יחד, אלא ניקח את זה לעולם המעשה, כל יום עם הדברים המעשיים הנוגעים לאותו היום. "בדיבור פה", לחשוב איך אפשר לתקן בנושא של דיבור באותו היום, וע"י זה נוכל לתקן את הווידוי למעשה, עם ההישגים הקטנים של כל יום, לשמוח גם עם הדברים הקטנים הללו.

לשמוח בכל מצווה

עשיר אוהב להרוויח גם סכומים קטנים, עשירים מקפידים על כסף יותר מעניים. שמעתי על איזה גביר גדול תומך תורה, שפעם ישב עם משפחתו במלון ויצא לרגע, ובאותו הזמן בני משפחתו קנו במלון בקבוק מים מינרלים, והוא כעס, במלון זה עולה שלושים שקלים, בחוץ זה עולה הרבה יותר זול, הוא ממש כעס, אבל זה בגלל שהוא עשיר ואוהב את הכסף.

מי שבאמת אוהב תורה יודע להעריך כמה שווה כל דקה של לימוד התורה, החכמה היא לקחת את הדברים הקטנים ולשמוח איתם, וכך נוכל לגדול. זמן שמחתנו עם מה שיש לנו, לכל אחד יש, וכל אחד צריך לעשות לעצמו את החשבון מה יש לו ולשמוח עם זה.

אין שמחה כתורה

נצא מימי חג הסוכות עם שמחה אמיתית, אני שווה, יש לי הרבה הישגים ברוחניות, אני יהודי נצחי, להסיח את הדעת מהדברים הגשמיים הפשוטים ולהידיבק ברוחניות ולשמוח עם זה בחג הסוכות - זמן שמחתנו.

כל אחד יכול לצאת מסוכות ומשמחת תורה עם רכוש רב, מתחילים את השנה החדשה, כל אחד יכול לצאת עם החלטה שבשנה הזאת הוא יגדל יותר, כל אחד במה שהוא עוסק, אם הוא לומד תורה לעצמו,

המשך בעמוד הבא

כיון דלא הגיע לחינוך, אמנם דין המשנה לעינוי שעה ושתיים זה מדין חינוך השני שהוא להרגילו לעבודת ד' ובזה לא בעי שיגיע לחינוך של יוה"כ, אלא כל שעי"ז לומד להתרגל בקדושה ויראת שמים סגי, ומה שהקשינו מ"ש מסוכה דפטור בצריך לאמו, י"ל דאה"נ גם בסוכה יש ענין גם בלא הגיע לחינוך להכניסו בסוכה כפי יכולתו ולהרגילו למצוות, אלא ביוה"כ יש תקנה קבועה לחינוך זה, כיצד עושים וזה שעה ושתיים, ובשאר מצוות אין גדר שיעור קבוע כמה וכיצד, וזה כל אב עושה כדרכו, וכן עמא דבר דגם קטן שלא הגיע לחינוך אוכל בסוכה ושוהה בה.

ומעתה נימא דהא דמבואר בסוגיא דנזיר דדין חינוך הוא על האב ולא על האם, וכן על הבן ולא על הבת, לא קאי על חינוך של "מעשה המצוה" בשלמות, דבזה בן ובת שוין אלא קאי רק על חינוך להרגילו וכמ"ש, דבהך דינא אין חיוב אלא על האב לחנך את בנו ולהדריכו בעבודת ה', ומדין זה הוא הדין מה שמדירו בנזירות כדי לחנכו בקדושה ובפרישות, [ובמשך חכמה (פר' וירא עה"פ כי ידעתיו) נראה דהוא בכלל חיוב האב ללמד את בנו תורה, ובזה אין חיוב על האם, וכן אין דין חינוך על הבת].

נמצא לפי"ז דדין מה דבן י"א שנה מתענה ומשלים ביוה"כ, ודין עינוי לשעות עד י"א, חלוקים ביסודם, דבמתענה ומשלים זה דין מצות יוה"כ משהגיע לחינוך תענית, אבל במתענים לשעות אין זה מצות יוה"כ אלא מצוה להרגילו לילך בדרך המצוות.

והנה בסוכה (מב.) "ת"ר קטן היודע לנענע חייב בלולב, להתעטף חייב בציצית וכו'", וכן פסק הר"מ (פ"ג מציצת ה"ט) "נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הציצית מן התורה, ומדברי סופרים שכל קטן שיוודע להתעטף חייב בציצית כדי לחנכו במצוות", והיינו דהוא מחוייב מד"ס בציצית.

אמנם בטור (סוף סי' י"ז) ובשו"ע (שם ס"ג) כ' קטן היודע להתעטף אביו צריך ליקח לו ציצית לחנכו, ומשמע דאף אם אין לו בגד של ד' כנפות

היה בחור שהצעתי לו שבשבת ביום לא ילך לישון, וילמד מאחרי הסעודה עד מנחה ברציפות. הוא אמר לי שאי אפשר, זה קשה. שאלתי אותו אם אף פעם הוא לא עשה את זה, וענה לי שפעם אחת הוא קיבל על זה כסף, והוא יכל לעשות את זה, והוא בכלל לא הבין מה אני רוצה ממנו, הרי ברור שתמורת כסף אפשר לעשות את זה.

כך זה בכל דבר, ברגע שהאדם מרגיש שהוא השיג משהו - הרבה יותר קל לו לעשות את זה. אם נרגיש שיש לנו הישג בכל מצוה - יהיה לנו הרבה יותר קל להתמודד, הבעיה היא שאנחנו לא באמת יודעים להעריך את ההישג והמשמעות של כל מצוה, החכמה היא להבין את הרווח שבכל מצוה, להבין את הרווח שעומד בפנינו.

בסוכות אנחנו עושים עסק מהמצוות, מההישגים, שמחים בתורה ובמצוות, זה השמחה האמיתית, וכשעושים את כל זה בשמחה - חיים בעולם אחר.

השמחה במה שיש לנו נותן כח לעבודת הבורא

כשרוקדים בשמחת בית השואבה ובשמחת תורה, אנחנו רוקדים עם ההישגים שהשגנו, עם מה שהרווחנו בשנה האחרונה. סוכות זה זמן שמחה, כל אחד שמח עם ההישגים שלו, כל אחד השיג דברים, גם מי שנמנע מדבר עבירה, גם זה הישג גדול.

בסוכות שמחים עם המעלות שיש לנו, זה זמן שמחתנו, לשמוח עם המעלות שלנו. ואנחנו בני תורה שעוסקים כל חיינו בלגדול, את זה אנחנו מחפשים ואת זה רוצים, וב"ה אנחנו מצליחים בזה, אבל לא תמיד מעריכים מספיק את הגדילה, את מה שהצלחנו להשיג. אם נשכיל להתבונן ולהבין את ערך ההישגים שהשגנו ונשמח איתם - השמחה והידיעה שאנחנו יכולים ומסוגלים תיתן לנו את הכוח להמשיך הלאה ולהשיג עוד ועוד.

לקחת כל יום נקודה אחת מווידוי 'על חטא'

כל אחד יודע שיש דברים שהוא יכול להתקדם בהם, אפילו בקצת, להתחזק עוד בלימוד, להתחזק ב"ובלכתך בדרך", ללמוד עוד כמה דקות, בקביעות, ברציפות, להקדיש יותר זמן לתפילה, לברכות, יש הרבה הישגים שלא דורשים מאיתנו הרבה מאמץ, ואם נתאמץ עוד קצת - זה לכשעצמו יקדם אותנו למקום אחר.

והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, ובריטב"א (סוכה ג.) "והיו יודע שכל השמחה היתירה היתה בהלל ולהודות לד' על הטובה שעשה לישראל להשרות שכנתו בתוכנו, וגם כנגד העוה"ב הנתון לצדיקים, ולפיכך לא היה אלא על ידי גדולים וחסידים שלא יראה כקלות ראש וכשמחת בחורים", בחורים אוהבים לרקוד, בכל אירוע הם רוקדים, זקנים ורוקדים רק כשבאמת הם שמחים, השמחה שלנו צריכה להיות עם התורה, עם זה אנחנו שמחים ועם זה אנחנו רוקדים. (מעמד הקבלת פני רבו ברגל תשפ"ו)

בזיכוי הרבים, חינוך הילדים, כל אחד יכול להתקדם יותר ולהצליח, וכך נוכל לשמוח באמת בזמן שמחתנו בשמחה האמיתית, וכמו שהבאנו מדברי הרמב"ם, עם התורה והמצוות אפשר לשמוח באמת, שאר השמחות הגשמיות, הכל נתון לשינויים, אין שום דבר קבוע של שמחה תמידית כתורה ומצוותיה.

הרמב"ם (פ"ח מהל' סוכה) מבאר על השמחה הגדולה של שמחת בית השואבה בבית המקדש, ומובא שם (ה"ג) "ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות

"אֲשֶׁרִי עַיִן רְאֵתָה אֶהְיֶה בְּשִׂמְחַת קְהָלֵנוּ"

זמני שמחות בית השואבה והקבלת פני רבו ברגל

בישיבה הקדושה - גבעת הישיבה

מידי ערב 'שיר המעלות' בסוכת הישיבה לאחר תפילת מעריב (מעריב בשעה 19:30)

יום ב' ב' דחול המועד:

בישיבה הגדולה

"ברכת כהן"

רח' המגיד ממעזיטש 73

ביתר עילית (כתובת זמנית)

יום א' א' דחול המועד:

בישיבה לצעירים מצוינים

"דרכי שמואל"

רחוב נחל משמר 8,

בית שמש

מוצאי יום טוב ראשון:

בישיבה לצעירים מצוינים

"אהל תורה"

רחוב הרוא"ה 8

רמות, ירושלים

יום שלישי ג' דחול המועד

בסוכת רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א

מאמר המועד מרבינו מרן שליט"א א"ה בשעה 20:20 בדיוק

"שִׂמְחַת בְּחֵג וְהַיֵּיתָ אֶף שִׂמְחָה"

"ע"כ אבקש בבקשה אישית לטול חלק בכל המפעלות הברוכים שעי"ה הקרן"

"ואשרי הזוכים לקחת שותפות וחלק בהרמת קרנה של תורה"

(מתוך קריאת רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א)

להעברת שמות לתפילת רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א ביום "הושענא רבה" על תורמי קרן הצדקה והחסד "ארוממר"

ניתן להעביר שמות עד ליל הושענא רבה בשעה 22:00

נדרים פלוס / קהילות ת"ת פוניבז' « קרן ארוממר

חייגו כעת: 0722-323-880

המחלקה לפרסום ופיתוח קרן ארוממר

לעילוי נשמת הרה"ג רבי מאיר בן רבי חיים יחיא שלום זצ"ל נלב"ע י"ב תשרי תשפ"א נתרם ע"י ידו הרה"ג יעקב ישראל שלום שליט"א

לע"ג הגאון רבי יחזקאל ב"ר שלמה זצ"ל קורן נלב"ע ביום כ"ד תשרי תשפ"א נתרם ע"י נכדו הרה"ג שליט"א

לתרומות והנצחות:

מכון 'צור התורה'

0747-3464-65

לקבלת הגיליון מידי שבוע באמייל:

mzh0747@gmail.com

ברכת מועדים לשמחה

נשגור קמיה הרבנים הגאונים שליט"א תמכין דאורייתא העומדים תדיר לימין הוצאת תורת רבינו מרן שליט"א להרבות תורה ודעת בישראל מכון 'צור התורה'

נתרם ע"י ידידנו עוז

הרה"ג רבי דוד הקשר שליט"א

זכות התורה תעמוד לו

להצלחה בכל מילי דמיטב

נתרם לעילוי נשמת גאון התורה

רבי יצחק הלוי בן ר' דוד

דזימיטרובסקי זצוק"ל

נלב"ע כ"א תשרי תשע"ח

קרן השיעורים והשיחות שנמסרו מפי רבינו מרן ראש הישיבה הגאון רבי שמואל מרקוביץ שליט"א 0733-71-84-08